

2. ANTYCZNA I BIZANTYŃSKA SZTUKA KULINARNA (Lublin, KUL i UMCS, 9 XI 2012)

W dniu 9 XI 2012 (piątek) odbyła się w Lublinie konferencja poświęcona kuchni antycznej. Jej organizatorzy, Katedra Historii Bizancjum KUL, Katedra Historii Kościoła w Starożytności Chrześcijańskiej KUL i Zakład Historii Starożytnej UMCS, zaprosili do Lublina badaczy, którzy często wiele lat swej pracy naukowej poświęcili temu zagadnieniu lub tematom pokrewnym. W konsekwencji na konferencję przybyli m.in. znawcy przedmiotu tej miary co prof. Maciej Kokoszko, prof. Ireneusz Mikołajczyk, czy prof. Sławomir Wyszomirski. Ponieważ organizatorami tego przedsięwzięcia były oba lubelskie uniwersytety, zatem miejscem obrad był zarówno KUL (Kolegium Jana Pawła II, Aula C-1031), jak i UMCS (Nowa Humanistyka).

W ramach sesji przedpołudniowej, rozpoczętej o godzinie 9.00, której przewodniczył dr Henryk Kowalski (UMCS) wygłoszono sześć referatów: dr hab. S. Wyszomirski, prof. UMK (Toruń), *Potrawy na ucztę Nazydiena (Horatius, Sat. II 8) a „De re coquinaria” Apicjusza*; dr Stanisław Ducin (Lublin, UMCS), *Dieta garnizonowa a menu marszowe legionów rzymskich epoki pryncypatu*; ks. dr hab. Leon Nieścior, prof. UKSW (Warszawa), *Dieta starożytnych pustelników w Egipcie*; prof. dr hab. I. Mikołajczyk (Toruń, UMK), *Pszczelarstwo w antycznej literaturze agronomicznej*; dr Krzysztof Antczak (Poznań, UAM), *Hispania ferax vini. Wina hiszpańskie w przekazie Pliniusza Starszego*; ks. dr hab. Piotr Szczur, prof. KUL (Lublin), *Pijaństwo w ocenie Jana Chryzostoma*.

Z kolej sesji popołudniowej, trwającej od godziny 14.00 do 17.00, przewodniczył dr hab. Ireneusz Łuć (UMCS). Również w tej części obrad przedstawiono sześciu prelekcji: mgr Krzysztof Jagusiak (Łódź, UŁ), *Pisma Orybazjusza jako źródło informacji o pożywieniu ludzi w późnym Cesarstwie Rzymskim*; mgr Zofia Rzeźnicka (Łódź, UŁ), *Proso w gastronomii antyku i wczesnego Bizancjum*; dr hab. Maciej Kokoszko, prof. UŁ (Łódź), *Owies jako pokarm i medykament w wybranych greckich źródłach medycznych*; dr hab. Sławomir Bralewski, prof. UŁ (Łódź), *Praktykowanie postu w świetle historiografii kościelnej V wieku*; dr hab. Anna Marciniak-Kajzer, prof. UŁ (Łódź), *Jak wyglądały średniowieczne kuchnie?*; dr hab. Dariusz Słapek (UMCS), *Cieple czy zimne. Dylemat kuchni antycznej*.

Jak wynika z powyższej listy referentów konferencja miała charakter interdyscyplinarny. Wzięli w niej bowiem udział nie tylko historycy starożytni i bizantyniści, lecz także archeolodzy, filolodzy klasycyści i patrolodzy. Reprezentowali oni sześć uniwersytetów, zlokalizowanych w pięciu krajowych ośrodkach naukowych: Lublin (KUL i UMCS), Łódź (UŁ), Poznań (UAM), Toruń (UMK) i Warszawę (UKSW).

Ostatnim punktem konferencji była degustacja potraw kuchni antycznej, którą przygotował prof. M. Kokoszko (na gruncie polskim niekwestionowany autorytet w dziedzinie rekonstrukcji kuchni bizantyńskiej) i Koło Amatorów Antyku, działające przy Instytucie Historii UMCS, którego opiekunem naukowym jest prof. D. Słapek. Należy tutaj podkreślić ogromne osobiste zaangażowanie zarówno obu Profesorów, jak i członków Koła Amatorów Antyku. Uczta rozpoczęła się po godzinie 18.00 w budynku tzw. Nowej Humanistyki UMCS. Należy dodać, że członkowie Koła (a przede wszystkim jego członkinie) ubrani w stroje rzymskie serwowali dania antyczne, co stworzyło swoistą scenografię dla wspomnianej uczyty antycznej, dopełniając niejako wysiłek włożony w przygotowanie potraw. Obok wyszukanych dań mięsnych ser-

wowano również potrawy przygotowane na bazie grochu, soczewicy i ciecierzycy. Całość dopełniły desery oraz sosy, ze słynnym *garum* na czele. Ta część konferencji cieszyła się szczególnym zainteresowaniem zarówno studentów obu uniwersytetów (KUL i UMCS), jak i gości spoza uczelni.

Uzupełnieniem degustacji była broszura „Z antycznej kultury kulinarnej receptury”, której schemat na podstawie źródeł przygotował prof. M. Kokoszko, a którą ostatecznie opracował (dodając również szatę graficzną) prof. D. Słapek. Broszurę tę mógł otrzymać każdy uczestnik konferencji, aby za jej pośrednictwem już na własną rękę kontynuować przygodę z kuchnią antyczną.

Piotr Kochanek – Lublin, KUL

3. POSIEDZENIA KOMISJI BADAŃ NAD ANTYKIEM CHRZEŚCIJAŃSKIM KUL W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013

W roku akademickim 2012/2013 odbyło się sześć spotkań Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim, które odbywały się w gmachu Collegium Norwidianum (sala CN-208) zazwyczaj w III czwartek miesiąca o godzinie 18.00. Uczestniczyli w nich jako prelegenci goście z wielu ośrodków akademickich w Polsce i z zagranicy.

Pierwsze zebranie Komisji odbyło się 13 XII 2012 i zgromadziło 12 osób. Na wstępie głos zabrał ks. prof. dr hab. Mariusz Szram, który serdecznie przywitał wszystkich zebranych, a zwłaszcza prelegenta z Uniwersytetu w Leuven – dra Matthew Alen Gaumera, który przybył na zaproszenie ks. dra Marcina Wysockiego z referatem pt. *The real problem with Donatism*, po czym zaprezentował kilka książek dotyczących donatyzmu, m.in. *Traktat przeciw donatystom* Optata z Milewy wydaną przez WAM w Krakowie w 2011 w przekładzie Aleksandra Gołdy CSMA oraz książkę pod redakcją ks. prof. Franciszka Drączkowskiego: *Ortodoksja, herezja, schizma w Kościele starożytnym* wydaną przez POLIHYMNIĘ w Lublinie w 2012 roku. Następnie zabrał głos dr Matthew A. Gaumer i przedstawił swój referat. W swoim wystąpieniu przypomniał, że w historii chrześcijaństwa trudno było określić precyzyjnie różnicę między Kościołami katolickim i donatystycznym. Wiele bowiem łączyło oba te Kościoły, np. praktyki sakramentalne, obrzędy liturgiczne, egzegeza biblijna, ale również cześć oddawana męczennikom, język łaciński, a nawet wspólna hierarchia kościelna. Prelegent przedstawił później główne punkty kontrowersji donatystycznej, a także wspominał prace Brenta Shawa, Leslie Dossey i Petera Browna, które ukazują wpływ bogacenia społeczeństwa i wymiaru gospodarczego na donatyzm. Jego zdaniem nie można jednak sprowadzać konfliktu donatystyczno-katolickiego jedynie do społecznych czy politycznych okoliczności. Przeciwnie, należy szukać jego źródła w teologicznej odmienności, jak sądzą również Geoffrey Wills, Serge Lancel i Maureen Tilley. Zdaniem dra Gaumera najwłaściwiej byłoby spojrzeć na problem donatyzmu w teologicznym kontekście Afryki Północnej, nie zapominając przy tym o społecznych i politycznych uwarunkowaniach. W swoim wykładzie przypomniał początek schizmy donatyzmu w IV wieku, która nastąpiła po rozłamie Kościoła w konsekwencji prześladowań cesarza Dioklecjana. Mówił też o zaistniałych w tym czasie „konkurencyjnych eklezjologiach”, a mianowicie przyjętej przez donatystów koncepcji Kościoła jako ciała niebiańskiego, który ogranicza wszelka instytucja ludz-